

Počítačové hry – tupé násilí nebo chytré dobro

Juraj Michálek xmichal5@fi.muni.cz

S nástupom nových technológií prichádza nutne aj nástup novej kultúry, ktorá túto technológiu dokáže akceptovať. To vyžaduje zmenu. Zmenu myslenia ľudí a prístupu k novým faktom prinesených dobou. Žijeme v časoch, keď na výchovu detí silne vplývajú počítače.

Človek je od prírody hravé stvorenie, rád sa zabáva a relaxuje. Počítače so sebou priniesli aj novú možnosť odreagovania sa od všedného sveta. Počítač dokáže to, čo neumožňovali knihy, umožní, aby sa ľudská predstava stala skutočnosťou. Je to taká malá továrnička na reálne sny. Deti rady snívajú a keď im niečo, prípadne niekto, umožní, aby sa ich predstava stala skutočnosťou, pôjdu za ním.

Tak si deti sadajú za počítače a ich predstavy sa stávajú skutočnosťou. Rodičia sú radi, že ich ratoliestka pekne sedí doma, kde sa jej predsa nemôže nič zlého stať. Dieťa nebehá po vonku s „nevhodnými“ kamarátmi, nič nerozbíja, nefetuje, nedroguje. Všetko vyzerá absolútne vporiadku. Spokojnosť na všetkých stranách. Ale ako vieme, nič nie je dokonalé.

Rodičia sú síce spokojní, nechávajú dieťa, aby sa hralo. Lenže počítač zotiera hranicu medzi snom a skutočnosťou. Dieťa prestane vnímať svet okolo neho a ten, čo mu sprostredkúva počítač, ako dva rozdielne svety. Začnú sa mu v jeho neskúsenej hlavičke prelínať. Výsledkom toho je ztrata rebríčka hodnôt, ztrata schopnosti rozlíšiť, čo je naozaj a čo nie je. Smutným príkladom je smrť malého chlapčeka, ktorého zabil jeho starší súrodenec v domnení, že jeho bratček má niekoľko životov. Tak ho to totiž naučil počítač, presnejšie počítačová hra.

Ďalším faktom je aj hráčska závislosť, ktorá môže vzniknúť nielen u detí, ale aj u dospelých. Klasickým príkladom sú hracie automaty, ktoré môžu priviesť človeka do krachu či nebudaj k samovražde. Táto závislosť je patrná aj u niektorých detí hrajúcich počítačové hry. Akčná hra ich vtiahne do deja. Zabudnú na okolitý svet a plne sa venujú svojej zábave. Ak ich niekto vyruší, sú často podráždené, v horšom prípade agresívne.

Prečo však je tomu tak? Je to ako s televíziou. Pokiaľ sa bude dieťa dívať na brakové filmy, bude sa chcieť správať ako hrdina onoho filmu. Tak je to aj s hrami.

V prípade, že rodičia kúpia dieťaťu počítač a nechajú ho, aby sa hralo, čo chce. Tak ho bude vychovávať počítač vďaka hrám, ktoré si prinieslo od svojich kamarátov. Zväčša sú to akčné adrenalinové hry, ktoré sa postupne stávajú jeho svetom. Svetom dieťaťa.

Existuje však možnosť, ako zabrániť tomu, aby sa z dieťaťa stal, byť fiktívny, ale masový vrah. Stačí tak málo. Stačí, aby mu rodičia nenápadne podsunuli tú „správnu“ počítačovú hru. Čo je ale správna hra? Hra, ktorá dá dieťaťu niečo hodnotné. Už Komenský povedal: „Škola hrou.“ A mal skutočne pravdu. Hrou sa môže dieťa naučiť omnoho viac než nejakým mechanickým memorizovaním. Takejto hre sa hovorí didaktická, precvičuje a rozvíja schopnosti dieťaťa. Navyše počítačová hra poskytuje vnemy takmer pre všetky zmysly (snáď raz dôjde aj na čuch a hmat). Multimediálna forma učenia sa ukázala ako jedna z najefektívnejších. Pretože súčasne dochádza k vytváraniu asociácií medzi obrazom, zvukom a slovami, čo prispieva k lepšiemu zapamätaniu podnetov. O to predsa ide. To je učenie.

Niekoľko si možno povie : „Super, urobíme didaktické počítačové hry a necháme dieťa nech sa učí, skúša.“ Opäť chyba. Takýto prístup je nesprávny. Počítač nedokáže nahradiť človeka. Chýba mu jedna veľmi podstatná vec. City. Človek bez citov je stroj, presne ako počítač. Nemôžeme zveriť výchovu detí len počítačovým hrám. Nemalú rolu tu musí zohrať aj rodič, takže by sa nemal spoliehať na počítače, ale do výchovy by mal vložiť aj kúsok seba.

Netreba zabúdať ani na školu, ktorá má na dieťa rozhodujúci vplyv. Väčšina učiteľov sú už postarší ľudia, ktorí nemajú chuť niečo vo svojom živote meniť, a tak učia podľa zabehnutých pravidiel. To však nezodpovedá hektickým zmenám dnešnej doby. Tvrdia (niektorí): „Keď sme sa bez počítačových hier zaobišli doteraz, tak ich pri výuke nepotrebujeme.“ Tak deťom neostáva nič iné, ako hrať sa doma, byť menej vhodné hry. Nuž, nie je všetko dokonalé.

Čo z toho všetkého vyplýva? Počítačovým hrám jednoznačne povedať áno, ale je nutné rozlíšiť, ktoré sú kedy vhodné a ktoré nie. Všetko dobré môže byť na niečo zlé. Takže voľte počítačové hry s rozvahou a nepodľahnite každému braku.

Poč. slov: 696